

להיות מתקנים ומסדרים לכבודך ולכבוד אבא ואמא, להיות ספסל תחת רגליו, ולעשות צווייו בכל מצוותיו, ולירא ממנו בכל המצוות של לא תעשה.

וזהו איש אמו ואביו תיראו, וסמך לו ואת שבתותי תשמרו. ובפסוק אחר ואת מצוותי תעשו. מצד של מצוות עשה שהם כבוד, הקדים אב לאם, וזה י"ה. מצד של לא תעשה הקדים אם לאב, וזה ה"י, והינו (משלי כח) כבוד אלהים הסתר דבר. לאלו שאינם משתדלים בכבוד הזה, הסתר דבר מהם.

ועל־יהם נאמר, (משלי א) וכסילים מרים קלון. אלו הם עמי הארץ, מאחר שאינם משתדלים בכבוד הזה של התורה, ואיך אומרים, אבינו שבשמים שמע קולנו חוס ורחם עלינו וקבל תפלתנו? הרי הוא יאמר להם: ואם אב אני איה כבודי? איה השתדלותכם בתורה ובמצוותי לעשות את הצוויים שלי? שמי שאינו מכיר את הצווי של אדונו, איך יעשה אותו?

פרט למי ששומע מחכמים ועושה, וזהו שקבל נעשה ונשמע. ועם כל זה, מי שלא קבל מאדונו, אלא משלוהו, יש הבדל. ואיזה הבדל יש בין זה לזה? שהרי כתוב, משה קבל תורה מסיני, ואחר כך מסרה ליהושע. אני קבלתי, ואחר כך מסרתי לכלם. וכך מי שמקבל מאחר, כקבלת הלבנה והכוכבים מן השמש, ובקבול הזה הוא מתמלא. ומי שמקבל, יכולה להסתלק ממנו הנביעה, כמו שראיתי בשמש ובלבנה, שמתלק האור שלהם בלילה, שאין השמש מאיר, אלא ביום. והלבנה בלילה.

ואם תאמר שאותו אור של הלבנה הוא מן השמש, שאף על גב שהתפנס, הוא מאיר בלבנה ובכוכבים, הרי ראינו מצד אחר בלקוי הלבנה והשמש שמתלק אורם, ונשארים כמו גוף בלי

ותתא, ומשריין דמלאכין עלאין ותתאין, למהוי מתקנין ומסדרין ליקרא דילך, וליקרא דאבא ואימא, למהוי ספסל תחות רגלוי. ולמעבד צווייה בכל פקודין דיליה. ולמדחל מניה בכל פקודין דלא תעשה.

והאי איהו (דף פ"ב ע"א) איש אמו ואביו תיראו, וסמך ליה ואת שבתותי תשמרו. ובקרא אחרנא ואת מצוותי תעשו. מסטרא דפקודין דעשה דאינון כבוד, אקדים אבא לאימא, ודא י"ה. מסטרא דלא תעשה, אקדים אימא לאבא, ודא ה"י. והינו כבוד אלהים הסתר דבר. לאלין דלא משתדלי בהאי כבוד, הסתר דבר מנייהו.

ועל־יהו אתמר, (משלי א) וכסילים מרים קלון. אלין אינון עמי הארץ, פתר דלא משתדלין בהאי כבוד דאורייתא, ואיך אמרין אבינו שבשמים שמע קולנו חוס ורחם עלינו וקבל תפלתנו. הא איהו לימא לון, ואם אב אני איה כבודי, איה אשתדלותא דלכון באורייתא, ובפקודין דילי, למעבד צוויי, דמאן דלא ידע בצווייה דמאריה, איך יעביד ליה.

בר ממאן דשמע מחכמים ועביד, והאי איהו דקביל נעשה ונשמע. ועם כל דא, מאן דלא קביל ממאריה, אלא משלוהיה, איכא אפרשותא. ומאי אפרשותא אית בין דא לדא. דהא כתיב, משה קבל תורה מסיני, ולבתר ומסרה ליהושע. אנא קבילנא, ולבתר מוסרנא לכלהו. והכי מאן דמקבל מאחרא, כקבלת סיהרא וככבייא משמשא, ובהאי קבול אתמלי. ומאן דמקבל יכיל לאסתלקא מניה נביעו, כמה דחזינא בשמשא וסיהרא, דאסתלקת נהורא דלהון, בליליא, דלא נהיר שמשא, אלא ביממא. וסיהרא בליליא.

ואי תימא דההוא נהורא דסיהרא משמשא איהו, דאף על גב דאתפניש, נהיר בסיהרא וככבייא, הא חזינן